

PREDICĂ LA PRAZNICUL ÎNĂLȚĂRII SFINTEI CRUCI

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Iubiți credincioși, pentru a vorbi mai deslușit despre acest prea sfânt praznic al Înălțării Sfintei Cruci, la care ne-am învrednicit a ajunge, este nevoie să începem cu un istoric mai vechi și să aducem în mijloc niște mărturii mult mai de demult, ca să ne putem da seama când a început și cum a ajuns până la noi praznicul acesta.

Ați văzut dumneavoastră grâul, când de-abia îl bate vântul, sau când e de o palmă numai și când e aproape să dea în spic? Dacă vei căuta într-însul și îl vei desface când e aproape să dea în spic, sau cu vreo lună mai înainte, vei vedea acolo o taină mare. Acolo, în paiul acela, în firul acela de iarbă găsești toată așezarea grâului foarte amănunțit, foarte mic se arată înăuntru și spicul, și boabele lui, și toate celelalte. Ați văzut păpușoiul când de-abia îi dă spicul și de-abia are păpuși? Păpușa aceea care nici mătase nu are, în care se vede ceva foarte mic, e porumbul, care mai târziu se va face mare, va face și grăunțe și toată frumusețea lui lăsată de Dumnezeu.

Iată, așa sunt cele ale dumnezeieștii Scripturi. Prea luminatele praznice, pe care le vedem astăzi în Biserica darului, n-au ajuns la noi deodată așa de desăvârșite și prea sfinte cum le vedem astăzi; nu, ci ele au fost mai întâi de-abia în fașă și încolțite în umbră. Și de aceea este nevoie să vorbim despre umbre, despre fașe și despre clipa când ele de-abia se plămădeau și se urzeau înainte de legea nouă, și chiar de legea veche.

Mai înainte de a fi Moisi și de a primi legea veche, Patriarhul Iacov, închipuind Sfânta Cruce, a blagoslovit pe fiii lui Iosif, pe Manasi și pe Efraim, în chipul crucii, a pus mâna stângă pe unul și mâna dreaptă pe celălalt în chipul crucii (*Facerea* 48, 13-19). Și mai înainte de a muri el, aceia s-au închinat la vârful toiagului său, adică la lemn, simbolizând crucea încă dinainte de venirea legii vechi.

În legea veche, simbolul crucii, adică cel ce umbros o arăta pe dânsa, îl vedem mai întâi atunci când împăratul Aradului a omorât pe israeliți și a omorât pe mulți, încât aproape toți încăpuseră pe mâna lui. Și Moisi, neștiind ce să facă, a început a-i îndemna pe dânsii să asculte de Dumnezeu, iar ei mai tare cârteau, zicând: De ce ne-ai adus pe noi în pustie, de ce ne-ai adus pe noi aici? Nu era mai bine în Egipt?

Și a auzit Dumnezeu cârtirea poporului – spune dumnezeiasca Scriptură – și a trimis șerpi care mușcau cu mușcătură de foc, și au omorât mulțime nenumărată de oameni. Iar Moisi, văzând că moare atâta popor, s-a rugat lui Dumnezeu pentru el. Și atunci a spus Dumnezeu lui Moisi: Fă-le un șarpe de aramă, turnat întreg, desăvârșit, și să-l răstignești, să-l spânzuri pe el pe un stâlp înalt. Și toți cei ce vor fi mușcați de șerpi să privească la șarpele cel de aramă și se vor vindeca (*Numerii* 21, 1, 5-9). Acesta era simbolul crucii întru totul adevărat, cu mult înainte de veacul Mântuitorului, Care trebuia să Se răstignească pe cruce. Și a zis Dumnezeu lui Moisi: Vezi, spune-le ca toți cei mușcați, care vor privi la șarpele înălțat, să-și închipuie că viața lor este acolo și vor trăi. Și le-a spus Moisi atunci: Vezi, Israile, viața ta răstignită pe lemn; și toți care priveau la șarpe se vindecau. Și că această asemănare simbolică și tainică a Sfintei Scripturi a închipuit cu adevărat pe Hristos, Însuși Mântuitorul a adevărat-o când a spus: „Și precum Moisi a înălțat șarpele de aramă în pustiu, așa se cade să Se înalțe Fiul Omului” (*Ioan* 3, 14-15).

Dar unde mai vedem taina lemnului crucii și puterea lui? La Mera. După ce a tăbărit poporul lui Israil lângă Marea Roșie, cale ca la trei zile, au ajuns la o apă mare care se chema Mera. Și poporul și dobitoacele toate erau însetate, și a strigat poporul, cârtind, către Moisi: Ce să bem? Și când au vrut să bea din Mera, nu puteau, căci – arată dumnezeiasca Scriptură – apa Merei era amară și otrăvitoare, și poporul nu putea să bea, cu toată setea lui. Și atunci Moisi a strigat către Dumnezeu: Doamne, ce să fac? Și a zis Dumnezeu: Ia un lemn și-l aruncă în apă și ea se va îndulci. Și Moisi a făcut întocmai, băgând lemnul în apă, și s-a îndulcit apa și a băut poporul și dobitoacele cele însetate și s-au răcorit (*Ieșirea* 4, 22-25).

Ce este lemnul băgat în apa Merei? Cum poate un lemn să îndulcească o apă amară? Iată cum: în viața aceasta, frați creștini, pururea suntem amărâți de scârbă, și de necazuri, și de ispite, și de boale, și de pagube, și de alte necazuri. Și când vom privi la lemnul crucii lui Hristos, cum El a răbdat mai mult decât noi, atunci se îndulcește necazul nostru și nu mai este amar. Când ne aducem aminte câte sfinte patimi și preainfricoșate a răbdat Hristos pentru noi, se îndulcește marea aceasta amară a vieții noastre, pentru că ne gândim că noi nu am răbdat nimic pentru dragostea Lui (Sfântul Grigore de Nyssa, *Comentariu la viața lui Moisi*).

Dar care au mai fost simboalele crucii? Mai înainte încă de venirea lui David, Moisi se lupta în pustie cu madianiții și cu amaleciții și cu alte popoare care se aflau acolo. Și amaleciții biruiau pe Israil; atunci Moisi s-a făcut pe sine o cruce, ridicând brațele în sus și închipuind semnul crucii. Și ridicând Moisi mâinile în sus, Israil biruia pe Amalec, iar când le cobora, Amalec biruia pe Israil. Și văzând preoții Aaron și Or că Moisi nu mai putea ține mâinile în sus, în chipul crucii, atâta vreme, pentru ca nu cumva să biruiască Amalec, au pus o lespede sub picioarele lui Moisi, să-l ridice mai sus, și Aaron îi sprijinea o mână, iar Or îi

ținea mâna cealaltă, și-l țineau astfel pe el în semnul sfintei cruci, până când poporul lui Israil a biruit desăvârșit pe Amalec (*Ieșirea* 17, 8-13).

Deci toate acestea sunt simboale preavechi ale crucii.

Dar ce este crucea lui Hristos? Dacă o vor lua așa simplu, sunt două lemne puse de-a curmeziș. Iar dacă vom căuta taina cea mare care este în ea și taina mântuirii neamului omenesc care s-a ținut în ea, vom vedea altceva. Crucea lui Hristos este mai întâi Altar. Pentru ce? Pentru că pe dânsa S-a jertfit Mântuitorul lumii, Iisus Hristos, Care cu preascumpul și preasfântul Său Sânge o a sfințit pe ea și pe noi ne-a răscumpărat. Iată ce spune Apostolul Pavel în epistola sa cea către evrei: „El (Hristos) a intrat o singură dată în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu însuși sângele Său, și a dobândit o veșnică răscumpărare. Căci dacă sângele țăpilor și al taurilor și cenușa junincii, stropind pe cei spurcați, îi sfințește spre curățirea trupului, cu atât mai mult sângele lui Hristos, care, prin Duhul cel veșnic, S-a adus lui Dumnezeu pe Sine, jertfă fără de prihană, va curăți cugetul vostru de faptele cele moarte, ca să slujiți Dumnezeului celui viu” (*Evrei* 9, 12-14).

Ce mai este Crucea? Crucea este arma cu care Mântuitorul lumii, Dumnezeu, a biruit pe diavolul. Și zic dușmanii Crucii că noi trebuie să cinstim numai pe Hristos, dar nu și crucea, că – zic ei – crucea e o măciucă cu care a omorât pe Hristos. Blestemată este părerea aceasta. Scriptura ne arată că David a tăiat capul lui Goliat. Dar cu ce? Cu o sabie, și sabia aceasta o socotea poporul sfântă, și era ținută în Sfânta Sfintelor, în cortul cel sfânt, învelită într-un veșmânt, lângă efod, pentru că cu dânsa biruise David pe Goliat (*I Regi* 21, 8-9). Așa și această biruitoare armă a lui Hristos, cu care s-a biruit satana și puterile întinericului, trebuie păstrată în loc de cinste, cu toată sfințenia. Pentru ce? Pentru că a fost arma cea puternică a lui Hristos, cu care a biruit pe Goliat cel nevăzut, pe satana (*I Corinteni* 1, 18).

Ce mai este Crucea lui Hristos? Crucea lui Hristos este pecetea Dumnezeului Celui Viu. Unde aflăm noi aceasta? Căutați în Scriptura veche și vedeți acolo pe Proorocul Iezechiel, ce spune că a venit mânia Domnului peste Ierusalim pentru fărâdelegile și răutățile poporului. Și Iezechiel a văzut o vedenie și un înger al Domnului care striga cu glas mare: Alergați pe ulițele Ierusalimului și însemnați pe frunte pe robii Dumnezeului Cel Viu cu litera *Tau*, adică **T** – care are forma crucii – și când va veni sabia Domnului, va cruța Dumnezeu pe toți cei însemnați pe frunțile lor. Și a fost că a venit sabia Domnului de la tânăr până la bătrân și numai cei însemnați pe fruntea lor de îngerul Domnului erau scutiți de primejdie și de moartea sabiei (*Iezechiel* 9, 4-6). Dar aceasta e în legea veche.

Avem însă alte mărturii mai puternice în legea nouă. Dumnezeiescul Ioan Evanghelistul, după ce arată descoperirile cele mari despre sfârșitul lumii, despre taina întrupării lui Dumnezeu Cuvântul, spune: „Am văzut, apoi, alt înger care se ridica de la Răsăritul Soarelui și avea pecetea Viului Dumnezeu. Îngerul a strigat cu glas puternic către cei patru îngeri, cărora li s-a dat să vatăme pământul și marea, zicând: Nu vătămați pământul, nici marea, nici copacii, până ce nu vom pecetlui, pe frunte, pe robii Dumnezeului nostru” (*Apocalipsa* 7, 2-3).

Dar ce mai este Crucea lui Hristos? Am văzut că este Altar, că este armă și pecete a Dumnezeului Celui Viu. Ce mai este Crucea lui Hristos? Este pricinuitoarea înălțării și preainălțării lui Iisus Hristos. Crucea este motivul și pricina și mijlocul prin care S-a înălțat Domnul nostru Iisus Hristos mai presus de tot numele. În epistola sa cea către filipeni, Apostolul spune că, prin dragostea cea către noi, Fiul lui Dumnezeu „S-a omorât pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte – și încă moarte de cruce. Pentru aceea, și Dumnezeu L-a preainălțat și I-a dat Lui nume care este mai presus de tot numele, ca întru numele

lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al celor pământești și al celor de dedesubt” (*Filipeni* 2, 8-10).

Vedeți, fraților, câtă cinste îi aduce lui Hristos Crucea? L-a preaînălțat Dumnezeu-Părintele pe Dumnezeu-Cuvântul, pentru că a răbdat moarte, ba încă moarte de ocară și moarte de cruce, și L-a suit pe El mai presus de toată stăpânia și începătoria și domnia.

Ce mai este Crucea lui Hristos? Crucea lui Hristos este steagul și, dacă vreți, emblema. Este stema și steagul lui Hristos, care va străluci mai înainte de sfârșitul lumii nu numai pe pământ, ci și pe norii cerului – cum spune Evanghelistul: „Și atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului” (*Matei* 24, 30). Deci, iată cât de mare lucru și cât de mare taină s-a lucrat prin Cruce: s-a lucrat mântuirea neamului omenesc. Că a zis Isaia Proorocul: „Înălțați un steag pentru neamuri” (*Isaia* 62, 10). Vedeți steagul dinaintea lui Iisus Hristos: Sfânta Cruce care înalță toate popoarele spre Cel ce suferă, spre Cel ce rămâne în veac în cer și pe pământ (*Matei* 24, 30).

Așadar, iubiții mei frați, v-am arătat câteva simboale și câteva mărturii ale Scripturii privitoare la cruce, mai înainte și după venirea lui Hristos.

Și acum să începem a spune cum a luat ființă taina acestui praznic de astăzi, cum a ajuns să se prăznuiască Înălțarea Sfintei Cruci. Iată cum:

„Constantin cel Mare, care a fost primul împărat al creștinilor, mai înainte de a fi el împărat, a fost fiul lui Constantin Clorus, care împărățea în Galia, Franța de astăzi, fiind om blând și nepersecutând pe creștini. Și a început Constantin război împotriva lui Maxențiu, care stăpânea o parte a marelui imperiului roman, cea cu Roma, tiranizând peste măsură pe supușii săi. Dar era foarte îngrijorat Constantin, căci auzise despre Maxențiu că are oștiri nenumărate și este mai bine pregătit decât dânsul. Și trecând munții din nordul Italiei, ca să vie spre

Maxențiu, nu știa ce să facă: să se întâlnească cu el, să bată război, sau mai bine să trimită soli de pace? Și în această nedumerire și grijă a lui, deodată a văzut la amiază, pe cer, o cruce de stele care străluceau mai mult decât razele soarelui, și împrejurul ei erau litere romanice, tot cu stele închipuite, prin care se scria: „Întru acest semn vei învinge!” [*In hoc signo vinces*]. Văzând semnul cinstitei cruci, marele Constantin, deși încă neavând credință deplină, a cunoscut că este semnul creștinilor și a poruncit mai întâi de toate să se facă o cruce de aur, după chipul aceleia care i s-a arătat lui pe cer, ca să se poarte înaintea oștirilor sale. Și mergând împotriva lui Maxențiu, a dobândit biruință mare. L-a biruit, i-a sfărâmat oștirile, l-a înecat în apa Tibrului și a intrat cu mare triumf în Roma, unde până astăzi se află Arcul lui Constantin sau Arcul de Triumf, pe unde Constantin cel Mare a intrat biruitor. Și cunoscând el taina crucii și puterea Celui răstignit pe dânsa, a cugetat mult la puterea credinței creștinești și s-a botezat de Sfântul Silvestru, și el, și maica lui. După aceasta, a trimis pe maica lui, pe Sfânta Elena, la Ierusalim, să caute crucea lui Hristos, semnul biruinței care i-a ajutat lui împotriva lui Maxențiu. Și s-a dus împărăteasa Elena și a răscolit tot Ierusalimul, că era foarte greu să găsească acest sfânt lemn. Căci unde fusese mormântul Domnului era capiştea zeiței Venera, și la Betleem – unde S-a născut Domnul – era zeul Apolon, și la Golgota erau alți zei și alți idoli, iar cetatea Ierusalimului nu se mai chema Ierusalim, ci Aelia Adriana, după numele păgânului împărat roman Adrian, care făcuse toate aceste schimbări. Urâciunea pustiirii stătea în locul cel sfânt. Deci a venit Elena împărăteasa, căutând și sfărâmând idoli și capiştile, și cu mare greutate a găsit mormântul lui Hristos, plin de pietre și noroi, astupat de acest păgân împărat care a vrut să șteargă numele lui Iisus de pe fața pământului. Ați văzut unii și Betleemul și Golgota, ați văzut desigur biserica Golgotei și a mormântului Domnului, că era aproape locul unde a fost răstignit Domnul de

cel unde a fost îngropat, cum spune Evanghelistul Ioan, anume că era mormântul în grădină, aproape de locul unde fusese răstignit Iisus, și acolo L-au pus pe El. Deci a unit aceste două locuri, mormântul Domnului și Golgota, într-o singură biserică („Viața Sfinților Împărați Constantin și Elena”, în *Istoria Bisericească* a lui Eusebiu din Cezareea, cap. 25-30).

Și când au găsit cele trei cruci, era mare nedumerire și nu știau care dintre ele e a Mântuitorului. Mai întâi cu mare greutate le-au găsit, pentru că nu voia să spună nimeni dintre evrei unde sunt, fără numai un oarecare evreu cu numele Chiriac, știind unde era ascunsă crucea de strămoșii lui, a spus și le-a arătat împărătesei Elena. Și pe acest Chiriac l-au hirotonit Sfinții Părinți preot și mai apoi a fost patriarh al Ierusalimului 12 ani (*Proschimentarul Ierusalimului*, București, 1852, pp. 76-80). Și când au adus crucea cea de viață făcătoare și celelalte două cruci, fiind în nedumerire împărăteasa Elena, căci nu știa care e a lui Hristos, a trecut pe acolo un mort, pe care-l duceau la groapă, și au pus asupra lui mai întâi două dintre cruci și nici un semn nu s-a făcut. Iar când s-a pus peste mort crucea lui Hristos, acesta s-a sculat din sicriu și, punând mâna pe cruce, a zis: „Asta-i crucea cea de viață făcătoare a lui Iisus Hristos, Mântuitorul lumii”. Și așa s-a întărit toată lumea în credința în Sfânta Cruce a lui Iisus Hristos, pe care, luând-o cu mare cinste Patriarhul Macarie, a ridicat-o pentru ca să o vadă tot poporul. Și după ce s-a văzut minunea aceea, multe, nenumărate minuni s-au făcut cu puterea Sfintei Crucii, acolo și în toată lumea. Și de atunci, de când au înălțat Sfânta Cruce împărăteasa Elena și Patriarhul Macarie în Ierusalim, s-a luat obiceiul să se prăznuiască această sărbătoare la 14 septembrie, în amintirea Înălțării cinstitei și de viață făcătoare Crucii a lui Hristos (*Cuvânt la Înălțarea Sfintei Crucii*; prolog, la 14 septembrie).

Iubiți credincioși, am amintit câte ceva din însemnătatea Sfintei Cruci. Dar să venim la alte minuni și la alte taine ale crucii.

Oare de câte feluri este crucea, fraților? În cuvintele dumnezeieștilor Scripturi, înțelesul crucii este tâlcuit în mai multe feluri, dar în linii generale, în două. Ea are un înțeles *duhovnicesc* și unul *material*. Înțelesul duhovnicesc îl avem atunci când ne aducem aminte de toate suferințele și patimile cele preaînfricoșate ale Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, și zicem că El a purtat crucea suferinței până la moarte – și moarte de cruce. În acest înțeles se cuprind și cele ce se spun de către Mântuitorul în Evanghelie: „Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34).

Iar crucea materială este chiar propriu-zis crucea aceea pe care a dus-o Mântuitorul în spate. Ați auzit cum Evanghelia de astăzi zice: „Și ducându-Și crucea, a ieșit la locul ce se cheamă al Căpățânii, care evreiește se zice Golgota. Unde L-au răstignit...” (Ioan 19, 17-18). Auzi: „ducându-Și crucea” – crucea lui Hristos. Și mai zice Evanghelia de azi: „Și stăteau lângă crucea lui Iisus Mama Lui și sora Mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena” (Ioan 19, 25). Când zice că „stăteau lângă crucea Lui”, să știm că tot de crucea cea de lemn se vorbește.

Dar de ce Mântuitorul, în drum spre Golgota – calea durerii –, a îngăduit să ducă un om crucea Lui, de la o vreme înainte, anume Simon Chirineanul? Știți de ce? Pentru că la patima lui Hristos n-a pățimit Dumnezeuirea, ci numai Hristos ca om. Dacă ar fi voit Dumnezeuirea să o ajute pe firea omenească, Hristos putea să ducă și munții și tot pământul până la Golgota. Dar atunci El pătimea ca un om, și ca om a avut nevoie să fie ajutat. Cine mergea cu crucea în spate? Cine o ținea și înseta și era rănit? Cine o purta? Firea omenească a Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Deci, ca om,

El slăbise și avea nevoie de ajutorul altui om să ducă crucea până la groapă. Așa spun dumnezeieștii Părinți: că și noi uneori trebuie să fim ajutamați de frații noștri în necazuri și în scârbe, ca să putem duce crucea suferințelor până la ușa mormântului. Dar crucea Mântuitorului Iisus Hristos, pe care a dus-o Simon Chirineanul în spate și a dus-o și El, și lângă care stăteau Maica Domnului și celelalte femei mironosițe, este crucea cea materială, crucea propriu-zisă, crucea lui Hristos cea din lemn, cea din materie. Mare nebunie fac toți acei care, deși își zic „credem”, nu cinstesc crucea lui Hristos. Ei primesc crucea numai ca simbol tainic, adică numai crucea spirituală, iar pe cea materială nu o recunosc. Îndoit este omul, având o parte văzută și una nevăzută, fiind alcătuit din trup și din suflet. Îndoită deci este și crucea, una materială, la care se închină și cu care se însemnează și pe frunte, și alta spirituală, în suflet, adică hotărârea de a răbda cu dragoste toate necazurile pentru a împlini poruncile lui Hristos (*I Corinteni* 6, 20).

Frații mei, să vorbim și în alt înțeles despre cruce. Multe trebuie spus că sunt crucile: este crucea celor căsătoriți, este a celor feciorelnici, este crucea celor bolnavi, este crucea celor călători, este crucea ostașilor, și multe mii de feluri de cruci, dar toți trebuie să ducă o cruce pentru dragostea lui Iisus Hristos, ca să se poată mântui. În *Urmarea lui Hristos* se spune: „Omule, dacă te numești următor al lui Hristos, nu se poate să nu mergi pe calea Lui, căci altfel nu te poți mântui”. Hristos a arătat calea împărătească către cer. Dacă El a socotit de mare nevoie să sufere pentru neamul omenesc, și dacă a văzut că firea omenească are nevoie să se tămăduiască de plăceri și de durere, și ne-a călăuzit, arătându-ne nouă calea aceasta – că fără cruce nu este mântuire –, apoi nebun este acela care crede că poate să se mântuiască fără suferință, fără răbdare și fără bărbăție mare de cuget în toate împrejurările vieții. Cel căsătorit are crucea sa: trebuie să nască atâția copii, câți îi dă Dumnezeu, să-i crească în frica și certarea

Domnului, să sufere toate chinurile legate de această creștere. Cel înțelept și credincios își dă seama cu câtă greutate se naște un copil, cu cât necaz se crește și mai ales câtă durere are adevăratul părinte când îl vede neascultător, și suferă el până ce îl vede om pe lume. Cei căsătoriți au crucea de a munci, de a se osteni, de a lua măsuri de curățenie în căsătorie, așa cum sunt ele rânduite de Sfânta Biserică, de a face milostenie, de a câștiga cu trudă și osteneală existența lor și a copiilor lor – și alte multe.

Cei feciorelnici au o altă cruce, mai frumoasă decât a celor căsătoriți. Căci zice Pavel că bine este tinerilor să se căsătorească, dar mai bine să rămână așa (*I Corinteni 7, 38*). Cei necăsătoriți duc o cruce grea, ei duc război cu firea. Căci ce este monahul? „Este sila neconținută a firii și tăierea voci până la moarte” (Sfântul Ioan Scărarul, *Cuvântul IV*).

Monahul este un om de jertfă, care se jertfește pururea pentru dragostea lui Iisus Hristos și care pentru dragostea Lui renunță la toate plăcerile lumii și ale trupului. Pururea se smerește, pururea postește, pururea priveghează, pururea se ostenește, pururea plânge. Niciodată mintea lui nu este fără grijă pe pământ și nici nu poate să fie, căci are luptători împotriva ca nisipul mării! Deci monahul are o cruce într-o anumită privință mai grea, pentru că mai cinstită este fecioria decât nunta, după cum a înțeles Pavel Apostolul, când a zis: „Cel ce își mărită fecioara bine face; dar cel ce n-o mărită și mai bine face” – arătând că mai bună este curățenia, fecioria cea desăvârșită a trupului și a sufletului (*I Corinteni 7, 25-40*). Deci crucea celor din feciorie este mai grea, dar mai mare plată vor lua de la Hristos.

Este apoi crucea celor bolnavi. Celui bolnav, știți cu toții, i se pare noaptea un an, nici bucate nu suferă, nici bucuria lumii nu o simte. Duce o cruce grea, sărmanul, și ferece de cel ce poate răbda în boală ca Iov, căci acela mare plată va lua. Crucea celui din boală îi smerește și sufletul, și trupul, iar de la cel bolnav nu

cerem nici post, nici metanie, ci numai două lucruri cerem, cum spune dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul: „De la omul bolnav două lucruri cere Dumnezeu: rugăciunea și mulțumirea”. Să se roage lui Dumnezeu neconținut, spre osteneala duhului pe care o poate face până la ultima suflare. Și să mulțumească lui Dumnezeu pentru boala sau crucea pe care i-a dat-o lui până la sfârșit, și va avea cunună de mucenic. Așa au purtat crucea sfinții martiri, așa sfinții pustnici, așa creștinii cei buni, așa cei bolnavi care au avut credință tare în Hristos.

Să știți deci că nimeni de pe pământ, din cei care sunt botezați în numele Sfintei Treimi, nu se poate mântui fără cruce. Se spune în *Urmarea lui Hristos*: „Omule, dacă vrei să lepezi o cruce, nenumărate cruci vor veni asupra ta”. Cine ia crucea cu mulțumire și cu dragoste pentru Mântuitorul, și e foarte mulțumit când e certat de Dumnezeu, cu pagube, cu scârbe, cu ocară, cu foame, cu sete, cu boală, cu robie, cu necaz, cu întristare – acela e următor al lui Hristos. Să ducă cu bucurie crucea sa, aducându-și aminte că crucea lui Hristos a fost cu atâtea milioane și milioane de ori mai mare decât crucea lui, fiindcă a răbdat fiind fără de păcat și atâtea patimi câte nu poate cuprinde mintea omenească.

Iubiți credincioși, să mai știți despre Sfânta Cruce și aceasta: când faceți semnul Sfintei Cruci, să-l faceți drept pe chipurile voastre, ca să nu râdă dracii de batjocura pe care o faceți. Faceți împreunând aceste trei degete – simbolul Sfintei Treimi – și puneți întâi la frunte, în numele Tatălui, apoi la buric, în numele Fiului, că S-a coborât din cer pentru mântuirea noastră, și apoi în umărul drept și în umărul stâng, prin care se leagă dragostea lui Dumnezeu de om și de mântuirea noastră, că prin Duhul Sfânt ținem legătura cu Dumnezeu Părintele, cu Fiul și cu Duhul Sfânt; acestea ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur în cuvântul la cruce.

Ce să vă mai spun? Am să vă spun o istorioară, ca să vedeți că taina crucii s-a repetat uneori și în chip văzut. Iată ce s-a

întâmplat. Într-o casă oarecare bolea un biet creștin sărac și era aproape de moarte. Neavând cui să vândă casa, a lăsat-o cu chirie unui evreu pentru un timp, spunându-i: Uite, stai aici, că eu acum mor și la urmă va rămâne la niște nepoți ai mei. Și când a murit creștinul acela, a rămas în casa aceea o icoană a Domnului Dumnezeu și Mântuitorului Iisus Hristos. Evreul acela, nefiind cu ură tare către creștini, a lăsat icoana pe perete și-și vedea de treburile lui. Dar a venit într-o zi la dânsul alt evreu și i-a zis: Măi, dar cum stai tu în casă, cu icoana? Uite icoana lui Hristos! Iar el a răspuns: Așa am găsit casa când am venit și nu mai iau icoana de la locul ei; n-am îndrăznit s-o iau, că am auzit că acela-i lucru sfânt, e Hristos. Însă acela fiind mai rău și mai necredincios, a cerut icoana și nu s-a lăsat până ce nu i-a dat-o. Și a luat icoana Mântuitorului de acolo, și ducând-o cu sine, undeva la o casă a lui de departe, a chemat și pe alții și le-a zis: Să facem și noi cu icoana lui Hristos cum au făcut părinții noștri! Și au pus icoana pe un stâlp și au răstignit-o cu cuie. Unde erau mâinile Mântuitorului pictate au bătut cuie și, după ce au pus icoana acolo, au început a lovi în fața ei, și-și băteau joc de sfânta icoană a Mântuitorului. Unii îl scuipeau, alții strigau: Na, coboară-Te de pe cruce, cum am auzit că spune în Evanghelie! Alții spuneau: Mântuiește-Te pe Tine, dacă ești Hristos; coboară-Te de pe cruce! Și în fel și chip, după cum au făcut părinții lor, au făcut și ei icoanei Mântuitorului, ca să facă măcar în simbol cele făcute de părinții lor, să le urmeze răutatea. Iar unul din ei a zis: Eu am auzit că la evrei unul L-a împuns cu sulita în coastă. Și în batjocură, cum râdeau ei acolo, au luat o sulită și au împuns icoana. Dar deodată, când au împuns-o, a început să curgă sânge mult și i-a cuprins spaima pe toți, și au fugit la școala lor și au spus rabinului: Iată ce am făcut noi: am răstignit icoana lui Iisus Hristos și, când am împuns-o, a curs sânge! Și a venit învățătorul lor, rabinul, și a văzut adevărul. Apoi a zis: Vedeți, acum s-a stabilit mai tare și mai clar decât toate că părinții noștri au fost ucigători de

Dumnezeu Cel Viu și de omul Iisus Hristos. Deci, dacă a curs sânge din icoana aceasta uscată de lemn, suntem toți vinovați de sângele Lui și trebuie să ne botezăm. Și, ducându-se la școală cu icoana aceea însângeraată, s-au botezat toți aceia, toată școala lor și mult popor evreiesc a trecut la dreapta credință, văzând sângele lui Hristos curgând din Sfântul Său Trup zugrăvit pe icoană, după atâtea sute de ani de la răstignirea Sa pe Golgota (*Prolog*, luna mai).

În India, unii dintre misionarii noștri creștini predică Evanghelia cu foc, mai ales cei catolici. Un biet misionar a reușit într-o comună să convertească la credința creștinească vreo câteva familii din hindușii aceia, credincioși ai lui Brahma Krișna. Și aceia, convertindu-se la creștinism, în satul lor a ridicat misionarul o troiță, o cruce a lui Iisus Hristos, a sculptat-o din lemn și pe ea [l-a reprezentat] pe Mântuitorul în mărime naturală și L-a împodobit frumos. Se duceau cei ce crezuseră în Hristos, se închinau dinaintea Mântuitorului răstignit pe cruce, la acea sfântă troiță. Iar ceilalți păgâni, care erau mulți, după cum sunt și astăzi, au pornit cu ură asupra acelor puțini creștini, și-i băteau, și-i ucideau, martirizându-i, pentru că au crezut în Hristos. Ba au început să batjocorească și crucea Mântuitorului. S-au dus la acea troiță unde era Mântuitorul răstignit și au început a-L batjocori pe Mântuitorul pe cruce, și-L băteau cu ciomegele, și-L scuipau, și-L ungeau crucea cu murdării. Iar când erau în toiul acestor batjocuri, Mântuitorul de pe cruce a întors fața la dreapta, spre ei, și a zis: De ce Mă batjocoriți? Și când au văzut ei că S-a întors ca un viu cu fața Cel pe Care Îl scuipau, și că i-a întrebat de ce Îl batjocoresc, câțiva au murit de frică acolo. Iar ceilalți au dat fuga la învățătorii lor în legea sanscrită păgână și au spus: Hai să vedeți o minune: noi L-am batjocorit pe Hristos și am văzut cu ochii noștri cum a întors fața și a zis către noi: „De ce mă batjocoriți?”. Și au mers cu toții, și când au văzut și învățătorii lor că Mântuitorul stă cu fața întoarsă, s-au speriat și toți s-au

botezat, și mare cutremur i-a cuprins pe locuitorii din ținutul acela. Și acolo unde a fost sfânta troiță, se află azi o catedrală mare. Iar acea cruce dumnezeiască, cu Mântuitorul Care Și-a întors fața, a fost și este până astăzi în altarul acelei catedrale. Și așa Mântuitorul a băgat groaza în cei ce-L batjocoreau, numai ca să-i întoarcă pe dâșii pe calea pocăinței.

Deci, frații mei, dacă numai atâta semn de la crucea lui Hristos a fost în stare să facă pe oameni să moară de vii, să-i întoarcă la pocăință și să trezească atâtea suflete, ce va fi oare când va veni Mântuitorul pe norii cerului și când Crucea lui Hristos va străluci de milioane de ori mai mult decât soarele și va fi adusă pe norii cerului cu putere și cu slavă multă, de milioane și milioane de arhangheli și îngeri?! Când vor suna trâmbițele și când lângă Sfânta Cruce – cum spun Sfinții Părinți – va apărea și buretele, și cocoșul cu sulița, și varga cea de isop, căci toate semnele prea înfricoșatelor patimi vor veni lângă Crucea Sa?!

Iar în urma ei va veni cortul legii vechi, adică chivotul cel din Silo, primul cort pe care l-au făcut evreii; că spune Evanghelistul Ioan în *Apocalipsă*, deși acoperit, că a văzut pe cer cortul lui Dumnezeu cu oamenii. Deci va veni și sicriul legii vechi, va veni și Sfânta Cruce pe norii cerului, ca să arate că vine Dumnezeul cerului și al pământului, Iisus Hristos. El este Cel ce-a venit și S-a răstignit pe cruce pentru noi și pentru mântuirea noastră.

Iubiți credincioși, trebuie să vă mai spun un lucru. Noi nu putem spune nici cât ai lua o lingură de apă din ocean, față de câte ar trebui să vorbim despre cinstea preasfintei și de viață făcătoarei Cruci a lui Hristos. Suntem în timpul dumnezeieștii Liturghii, mai sunt și alte lucruri de făcut ca să isprăvim dumnezeiasca slujbă. V-am spus acestea, ca să rămână scris cu slove de aur în mințile și în inimile dumneavoastră, de la praznicul Înălțării Sfintei Cruci.

Deci toți, care vrem să ne mântuim, trebuie să ducem cu dragoste și cu bucurie o cruce, pentru mântuirea noastră. Și să fim închinătorii Crucii lui Hristos, și a celei văzute și sfințite, pentru că îndoit este omul și îndoită este crucea.

Deci, încă o dată: crucea spirituală este să răbdăm toate necazurile și toate scârbele pentru împărăția cerului, iară crucea materială este aceea pe care o facem noi din aur, din argint, din lemn sau din orice altă materie.

Dar zice dumnezeiescul Damaschin în *Dogmatica* lui: „Măcar din aur sau din pietre scumpe de ar fi făcută crucea după chipul ei, anatema celui ce s-ar închina la acea materie” (Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, cap. XI, pp.254-258).

Deci, nu ne închinăm materiei din care e făcută crucea, ci ne închinăm semnului Fiului Omului, când vedem că e făcută crucea așa cum ne închinăm de veacuri la ea.

Domnul Dumnezeu și Prea Curata lui Maică și Prea Sfânta și de viață făcătoarea Cruce a lui Hristos să ne ajute nouă, păcătoșilor, să ducem cu bucurie și cu dragoste crucea la piepturile noastre, în mâinile noastre și în toate faptele noastre, și să ne închinăm crucii materiale cu evlavie și cu dragoste, căci este semn și steag al Domnului nostru.

Iar cea spirituală s-o avem pururea în minte și în suflet, adică să fim gata cu inima noastră de a suferi toate necazurile și toate ispitele, toate pagubele și toate boalele, pentru mântuirea sufletelor noastre. Amin.

14 septembrie 1967